

M2 Suure-Jaani äärelinn linna keskväljakult 7,8 km

M2 Suure-Jaani suburbs from Town Square 7.8 km

Paisjärv

Pärnu tänav - Ruusi tee - Lasketiiru - Lembitu puiestee - Männiku tee - Kõidama - Kõpu järv - Ringpuiestee - õigeusu kirik / [Orthodox Church](#) - Väike Kalmistu / [Little Cemetery](#) - Heina - Uus-Karja - Karja - Liiva - Kirik / [Church](#)

1 Mine linnast välja mööda Pärnu tänavat. Liigu tänava paremal poolel.

[Go along Pärnu on the right-hand side of the road.](#)

220m >

Vasakul kohe tänava alguses näed endist tuletõrjemaja torni (esimene samal kohal ehitatud 1910), osa kunagisest pritsimajast. Torn muudeti osaks 2019 avatud tervisekojast, seal on fotonäitus Suure-Jaani ajaloost. Väikese tasu eest pääseb torni läbi tervisekoja. Tervisekojas on basseini, neli sauna, jõusaal, kohvik, perearstikeskus, apteek, politsei- ja kiirabistaap.

Tervisekoda ehitati endise laguneva kultuurimaja asemele. Vanas kultuurimajas näidati 1960.-70. aastatel mitu korda nädalas filme, korraldati diskosid, harjutasid kohalikud koorid ja kohtusid huviringid. 2000. aastatel töötas siin mõnda aega kasutatud riiete, mööbli ja kodumasinat kirbuturg.

Teisel pool tänavat paremal (Pärnu 1a) on talu- ja käsitööpood, vasakul on hoone, kus töötas 130 aastat linna apteek, mis suleti 2010. aasta viimasel päeval. Järgmine suur hoone paremal on Eesti-aegne pangamaja ja Nõukogude-aegne kaubanduskeskus, kus müüdi kõike: valmisriideid, kingi-saapaid, kangaid, majapidamisasju, mänguasju. Kaubapäevadel ja laupäeviti oli siin rohkelt liikumist. 2006. aastal valmis hoone taha juurdeehitus ja avati praegune linna suurim toidupood Coop. Nõukogude-aegne suur toidupood Lehola asus teisel pool maanteed, silikaathoones. Ülemisel korrusel töötas söökla ja puhvet, mis nädalalõppudel kohandati restoraniks, hiljem avati ka kohvibaar. Keldrikorrusel oli kõrts, mida rahvasuus kutsuti metrooks. Praegu on hoones autoosade pood ja autoremonditöökoda.

On the left is the former fire practice tower, which was once part of the fire station on this site. It can be visited for a small fee at the Veekeskus (water centre), and contains an exhibition of Suure-Jaani's history. The tower was incorporated into the new Health Centre (Tervisekeskus), opened in 2019. It includes various heated pools, four saunas, an exercise room, a cafe, medical facilities and pharmacy, a police post and an ambulance base.

A derelict shop building was demolished to make way for the Centre. It had been the former culture house from 1960 until the early 2000s. In the earlier years films were shown several times a week, discos organised and hobby clubs met. In the early 2000s a flea market was held here.

Opposite, is a farm produce and craft shop (Pärnu 1A), and to the left of it is a building (Pärnu 1), which was a chemist shop for 130 years until 2010. The building on the right housing the post office was a Soviet period shop selling everything: clothes, sewing materials and footwear on the top floor, household goods and more clothes on the bottom floor. In Soviet times, supplies were limited and excitement greeted any deliveries. In 2006, an extension was built on the back of the building to house a modern supermarket. The Soviet supermarket had been located opposite in the building called Lehola. On its upper floor was a canteen which became a popular restaurant on weekend evenings, and in the cellar a pub, which people called Metro. Now Lehola is a car parts shop and repair workshop.

2 Kohe pärast silikaathoonet (autoremonditöökoda) pööra vasakule Sangari tänavale. Take the first left turn into Sangari (hero), just after the garage.

300m >

Aastal 2018 Eesti Vabariik 100 raames istutati siia sada tamme.

100 oak trees were planted on the left in 2018, to celebrate the centenary of Estonia's First Republic.

3 Pööra paremale Nurme tänavale. Turn right into Nurme (meadow).

307m >

Kui jõuad Nurme tänavale, näed vasakul Suure-Jaani noortekeskust. Nõukogude ajal oli hoones Lahmuse sovhoosi keskus. Paremale jääb väike baptistide palvemaja, mis töötas ka nõukogude ajal.

Just after turning into Nurme, the Suure-Jaani Youth Centre is on the left. During Soviet times it was the main office of the nearby Lahmuse Sovhoos, a collective farm. On the right is the small Baptist church, which managed to function even in the Soviet era.

4 Pööra vasakule, tagasi Pärnu tänavale.

Turn left back into Pärnu.

186m >

5 Pööra teisest tänavast paremale Ruusi teele.

Take the second right turn into Ruusi tee.

200m >

6 Pööra paremale Lasketiiru tänavale.

Turn right into Lasketiiru.

275m >

Paremal Välja tänaval on Suure-Jaani ainuke mitmekorruseliste betoonmajade kogum, mille ehitas 1970.-80. aastastel Lahmuse sovhoos. Ruusi teel möödud tiikidest (vasakul). Lasketiiru ja Ruusi tee majad on näide 1960.-70. aastate nõukogude-aegsetest eramajadest.

Välja (open fields) on the right leads to the only group of multi-storey houses in Suure-Jaani, built in the 1970/80s by the Lahmuse Sovhoos. The houses in Lasketiiru (shooting range) and Ruusi streets are examples of Soviet style private housing of the 1960/70s.

7 Mine edasi, jõuad Lembitu puiesteele. Paremalt on valge kohaliku omavalitsuse hoone ja suur muruala. Enne ristuvat Tallinna tänavat näed paremal heliloojate Kappide muuseumi.

Continue straight on into Lembitu puiestee, with the grass area in front of the Council offices on your right. You will see the Kapp Family Museum on your right.

128m >

Suure-Jaanis tegutses mitu põlve kohaliku hariduselu arendajaid ja heliloojaid Kappe. Hoone ehitas 1926-29 Hans Kapp ja 1938. aastal päris selle Hansu poeg Villem. 1973 avatud muuseumis on püsinäitus Kappidest kui heliloojatest ja perekonnale kuulunud esemetest. Aeg-ajalt toimuvad muuseumis kontserdid ja korraldatakse näitusi. Info muuseumi külastuse kohta leiad hoone aknalt.

Several generations of the local Kapp family contributed greatly to Estonian musical life as composers, musicians and academics. A museum devoted to them was opened in 1973 in a house built in 1926-9 by Hans Kapp, which from 1938 became the home of composer Villem Kapp. As well as an exhibition about the Kapps, there are family heirlooms and occasional concerts. Museum visit information is by the front window.

8 Mine üle Tallinna tänava ja jaluta mööda puudega palistatud Lembitu puiesteed. At the nearby cross roads, go across Tallinna and continue along the tree-lined Lembitu puiestee.

632m >

Tänava hoonestus varieerub; enamasti on tänaval vanemad eramajad, ehitatud enne ja pärast teist maailmasõda. Ristteel pööra ümber ja vaata Tallinna t 32 maja. Suur hoone on aastast 1927, kunagi oli majas keraamikatöökoda. Tallinna tänaval oli omal ajal veel teisigi ärisid: siin toimetasid nahaparkal, korvitegija ja sepp. Paljudel majadel on lisaks numbrile ka "a" (25a), mis viitab faktile, et Nõukogude ajal võeti suure krundi küljest ära tükk maad uue ehitusplatsi saamiseks. Mitmeid selliseid näiteid on ka Lembitu puiesteel.

This street has the greatest variety of houses anywhere in Suure-Jaani. Most are older private homes of the pre- and post-Second World War period. At the cross roads, turn round to look at Tallinna 32, a substantial house built in 1927, which once housed a pottery. Further down Tallinna was a tannery, a basket-maker and a blacksmith. There are many houses in Suure-Jaani numbered with an 'a', eg 25a, indicating where a house was built on part of a neighbour's garden or smallholding. There are a number of examples in Lembitu Puiestee.

9 Kui jõuad järgmisele peateele - Jaama tänavale, mine üle tänava ja pööra vasakule Männiku teele.

On reaching the Jaama main road, cross over and turn left into Männiku tee (pine forest road).

990m >

Sidemasti juures olev hoone (vasakul) on kohalik öölokaal Pöördes.

The building on the left by a communications tower has become a nightclub (öölokaal) Pöördes.

10 Mine, kuni jõuad kolmnurkse ristmikuni. Pööra vasakule põldudevahelisele teele.

Follow the road round until you reach a triangular junction. Turn left through fields.

317m >

11 Pööra paremale ja mine Kõpu järve lõppu, kus näed suurt väikese torniga eramaja. Turn right, and cross over the back end of the Kõpu järv below a particularly fine house with a small tower room.

300m >

12 Pööra paremale.

Turn right.

617m >

13 Mine edasi, kuni jõuad mustkatttega Ringpuiesteeni. Pööra vasakule. Follow the road until you reach a surfaced road, Ringpuiestee. Turn left.

88m >

14 Pööra paremale õigeusu kiriku juurde.

Turn right alongside the Orthodox Church.

33m >

15 Pööra paremale, mine läbi müüriava ja jaluta ümber kiriku.

Turn right through a gap in the wall around the church, and walk around the outside.

168m >

19. sajandi keskel tekkisid Eestis õigeusu kogudused. Punastest tellistest Suure-Jaani õigeusu kirik ehitati aastail 1906 - 1908 tollal Eestis toimunud venestamise tulemusena. Nõukogude ajal kogudus hääbus ja hoone seisis tühjana. Poollagunenud hoonet restaureeritakse. Kirikus toimuvad jumalateenistused ja hoonet kasutatakse kontserdipaigana, siin on omapärane atmosfäär, eriti hästi kõlab ortodoksi vokaalmuusika.

An Orthodox community became established among Estonians in the middle of the 19th century. A red-brick Orthodox church was built in Suure-Jaani in 1906 - 1908 as a result of efforts to Russify Estonia. The congregation died out during the Soviet period and the church became derelict. It makes a very atmospheric setting, especially for Orthodox vocal music. The semi-derelict building came close to ruin before recent restoration. There is now the possibility that it can be saved as a community asset. Concerts and occasional religious services take place.

16 Tule mööda rada tagasi ja mine suure teeni.
Walk out down the path from the front of the church.
48m >

17 Pööra vasakule J. Köleri tänavale.
Turn left into J. Köleri.
156m >

18 Pööra paremale Ringpuiesteele.
Turn right into Ringpuiestee.
270m >

Ringpuiesteel on eramajad. Enamasti said praegused majapidamised alguse 1920.-30. aastatel väikeste taludena. Majapidamises oli paar lehma, maja ümber oli peenramaa ja viljapuuaed. Seda on näha veel praegugi: paljude majade juurde kuulub endiselt suur maatükk.

Ringpuiestee has a wide variety of properties, some betraying their origin as small family farms in the 1920/30s. Some of the smallholdings were large enough to support one or two cows, with land for grazing, hay making, fruit trees and vegetable growing.

19 Ristteel pööra vasakule Pihlaka puiesteele.
At a cross roads, turn left into Pihlaka puiestee.
140m >

Varsti näed paremal linna väikest kalmistut. Vaata kalmistul ringi. Väike kalmistu asutati 1911 õigeusklike matmiseks. Kalmistu on meeldiv ja rahulik koht.

Shortly after, the Väike Kalmistu (Little Cemetery) appears on the right. Take a walk around it. It was created in 1911 for Orthodox burials. It is a pleasant, quiet place, where one can meet the past citizens of Suure-Jaani and surroundings.

20 Kalmistult välja tulles pööra paremale ja uuesti paremale Heina tänavale.
Turn right out of the cemetery, and shortly after right into Heina (hay).
112m >

21 Pööra paremale Uuele tänavale, liigu otse, kuni jõuad Karja tänavale.
Turn right into Uus (new street), following the road round as it becomes Karja (cattle).
1,2km >

22 Pööra vasakule Oja tänavale ja kohe paremale Sepa tänavale.
Turn left into Oja (stream) and immediately right into Sepa (smith).
156m >

Pöörates Karja tänavalt Oja tänavale jääb paremale bensiinijaam, mille taga hoovimajas oli nõukogude ajal ja hiljemgi bussidepoo. Praegu on siin tuletõrjedepoo, mille kõrval kaarhallis on kuivaineid pakendab väikeettevõte.

As you turn from Karja into Oja, the petrol station on your right was nextdoor to a bus depot at one time, and later a dry foodstuff packaging workshop. Now it is the local fire station.

23 Pööra paremale Aasa tänavale.

Turn right into Aasa.

134m >

24 Pööra vasakule J. Köleri tänavale.

Turn left into J. Köleri.

240m >

Tänaval on mõned huvitavad majad, näiteks Köleri 17: 1892. aastal ehitatud majal on kaks varikatusega sissekäiku, 1980. aastatel asus hoones luteri koguduse kantselei.

There are some interesting houses along this street. Look out for Köleri 17, with its two grand porches dating from 1892. This was formerly the Church Parish Office.

25 Kui jõuad Liiva tänavani, mine üle J.Köleri tänava. Pööra paremale ja jaluta üles mööda Liiva tänavat.

When you reach Liiva (sand) on the other side of the road, cross over and walk up it.

118m >

26 Mine läbi pargi ja laste mänguväljaku. Pargis on Lembitu monument.

Cut across the small park past the children's playground and Lembitu monument.

115m >

Monument on pühendatud Lembitule, 13. sajandi eestlaste vabaduse eest võitlejale, ja neile, kes võitlesid Eesti vabaduse eest 700 aastat hiljem, 1918.-1920. aasta Vabadussõjas. Monument oli algselt Amandus Adamsoni töö ja püstitati 1926. Teise maailmasõja ajal ja järel teisaldas Nõukogude võim monumendi kahel korral. Esimest korda taastati monument Saksa okupatsiooni ajal, kuigi Lembitu võitles sakslaste vastu. Praegu asub originaalmonument, millel puudub üks käsi, Suure-Jaani koolis. Praegune Lembitu monument taastati 1990.

This monument is dedicated to Lembitu, the 13th-century Estonian freedom fighter, and to those who fought for independence from Russia in 1918 - 1920. It was created by Estonia's greatest sculptor, Amandus Adamson, and erected in 1926. During the Second World War it was successively removed twice by the Soviet regime and replaced by the German administration (even though Lembitu fought the Germans!). The present copy of the original was re-erected here in 1990, and the original, minus part of the arm, is in Suure-Jaani School.

27 Pööra vasakule Järve tänavale ja möödu kirikust, jõuad keskväljakule (7,78 km).

Turn left into Järve and past the Church until you reach the Town Square (7.78 km).

320m >

Kirik ja juurdeehitused -vaata M1 punkt 11. 23. veebruaril 1950 oli Suure-Jaanis koosolek. Tähistati Nõukogude Punaarmee sünnipäeva. Järgmisel päeval, 24. veebruaril, oli Eesti Vabariigi aastapäev - päev, millest tollal ei tohtinud rääkida. 23. veebruari hilisõhtul hiilis kaks kohalikku noormeest, Viktor Merila ja Lembit Riivald, kirikusse. Poisid ronisid pimedas ja külmas kirikutorni ja heiskasid sinimustvalge vaba Eesti lipu. Järgmisel hommikul ei uskunud kohalikud inimesed oma silmi. KGB tegelased arvasid, et lipuheiskajad olid antikommunistlikud metsavennad, kes võisid kirikutorni jätta ka lõhkeainet. Sinimustvalge lipp lehvis peaaegu terve päeva ja noored kangelased pidid oma teost vaikima 40 aastat.

Restoran Arturi Juures joone on ehitatud 1830 ja selles töötas loomajahuveski. Hiljem oli majas elektrijaam, mis varustas kesklinna elektrivooluga. 1990. keskpaigast on Arturi Juures söögi- ja kokkusaamiste koht. Üle tee järvekaldal oli kunagi kõrts, mis on ammu lammutatud.

For information about the Church and its buildings, see at M1 11. On the night of 23-24 February 1950 there was a meeting in Suure-Jaani to celebrate Red Army Day. The following day was the anniversary of Estonia's independence in 1918, uncelebrated in public in those Stalinist times. Two local young lads, Viktor Merila and Lembit Riivald, broke into the church and climbed in the dark and cold to the top of the steeple. There they placed the tricolour flag of free Estonia. The following morning local people were able to enjoy their defiance for most of the day. The KGB thought it might have been done by the Forest Brothers, the anti-Communist resistance, who could have left the church tower booby-trapped with explosives. The young heroes were never caught, but it would be forty years before they could claim credit.

Arturi Juures on your left was built in 1830, and served as a mill for animal feeds and later for generating electricity for the town centre area. Since the 1990s it has been an eating and socialising place for the community. Just across the road, towards the church, was once a lakeside pub, now demolished.